

სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ
ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-
სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების
ვადის ათვლა: ერთ საქმესთან
დაკავშირებით საქართველოს უზენაესი
სასამართლოს ორი აქტის ანალიზი

თამარ ტუსაშვილი

სულხან-საბა ორბელიანის უნივერსიტეტის
დოქტორანტი, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მეორადი
სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი

<https://orcid.org/0009-0002-4549-9901>

I. შესავალი

საქართველოს კონსტიტუციის მიხედვით, სახელმწიფოს ვალდებულებაა უზრუნველყოს მისი მოქალაქეების დასაქმება.¹ საქართველოს კონსტიტუციის პრეამბულით გამოხატული ნება სოციალური სახელმწიფოს დამკვიდრების თაობაზე პირდაპირ უკავშირდება შრომით უფლებებს და შესაბამისად, დასაქმებულის უფლებების დაცვას უკანონო ხელყოფისგან.² დასაქმებულისთვის შრომითი ურთიერთობის სტაბილურობის შენარჩუნება კონსტიტუციით მინიჭებული უფლების ნაწილია, თუმცა ყოველთვის არსებობს რისკი შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტასთან მიმართებითაც,³ რა დროსაც გადამწყვეტია მასთან დაკავშირებული როგორც პროცედურის,

¹ საქართველოს კონსტიტუციის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტი.

² იქვე, პრეამბულა.

³ იხ., საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 19 აპრილის N2/2/565 გადანყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქეები – ილია ლეჟავა და ლევან როსტომაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

ისე ფორმალური მოთხოვნების დაცვა შემდგომში დამსაქმებლის მოქმედების სამართლებრივი შეფასებისთვის.⁴ განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება დასაქმებულის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ ბრძანების ოფიციალურ გაცნობას⁵, რათა კანონშესაბამისად მოხდეს მისი უფლების რეალიზება.

სტატიაში განხილულია პირის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრებისთვის ერთ თვიანი ვადის ათვლის სანყისი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ორი აქტის – გადაწყვეტილებისა და განჩინების მაგალითზე, რომელიც ერთსა და იმავე საქმესთან დაკავშირებითაა მიღებული. ძირითადი პრობლემა ნორმის არაეთვაროვან განმარტებასა და საქმის ფაქტობრივი გარემოებების სხვადასხვაგვარ შეფასებას უკავშირდება, რაც პრაქტიკული თვალსაზრისით სხვადასხვა შედეგს იწვევს.

II. სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ ინდივიდუალურ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრებისთვის ხანდაზმულობის ვადის დინებასთან დაკავშირებით

საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში მიუთითებს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ადრესატისთვის ოფიციალური გაცნობა კანონმდებლობის იმპერატიული მოთხოვნაა⁶, რადგან სწორედ აქტის გამოქვეყნება/გაც-

⁴ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2020 წლის 31 ივლისის განჩინება Nას-1696-2018.

⁵ იხ., საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 58-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

⁶ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 25 დეკემბრის განჩინება Nბს-549(კ-21); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 26 სექტემბრის განჩინება Nბს-224(2კ-23); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალა-

ნობით სრულდება ადმინისტრაციული წარმოება და წარმოების შედეგად გამოცემული გადაწყვეტილება ძალაში შედის.⁷ ამ უკანასკნელის დადგენა კი, – მნიშვნელოვანია აქტის გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადების დაცულობის გარკვევის მიზნებისათვის, რადგან სწორედ მისი გაცნობის შემდეგ შესაბამის ადრესატს უფლება-მოვალეობები წარმოეშობა, ეცვლება ან უწყდება. ამასთან, პირის მიერ ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილებების სასამართლო წესით გასაჩივრებისა და სასამართლო წესით დაცვის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილია სამართლიან სასამართლოზე უფლებით.⁸ სწორედ ამ მომენტიდან ეძლევა პირს შესაძლებლობა, გადაწყვიტოს, როგორ მოახდინოს საკუთარი უფლების რეალიზება, იმის მიხედვით, ეთანხმება თუ არა აქტში მითითებულ სამართლებრივი ურთიერთობის რეგულირებას და შემდეგ მიიღოს გადაწყვეტილება აქტის გასაჩივრებასთან დაკავშირებით⁹.

ევროპული კონვენციით გარანტირებულია სასამართლო პროცესზე მხარეთა მოსმენა,¹⁰ თუმცა იგი არ არის აბსოლუტური, რაც, თავის მხრივ, უკავშირდება ხანდაზმულობის ვადას¹¹ და საქმის სწორად გადაწყვეტის ერთ-ერთ გარანტიად მიიჩნევა.¹² საერთო სასამა-

---

ტის 2023 წლის 24 მაისის განჩინება Nბს-1265(კ-22); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 5 მაისის განჩინება Nბს-886 (კ-22).

⁷ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 54-ე მუხლი.

⁸ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 5 ნოემბრის №3/1/531 გადაწყვეტილება საქმეზე, „ისრაელის მოქალაქეები – თამაზ ჯანაშვილი, ნანა ჯანაშვილი და ირმა ჯანაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-3.

⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 13 ივლისის განჩინება Nბს-140(კ-22), საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 12 იანვრის განჩინება Nბს-776(კ-22).

¹⁰ იხ., ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი.

¹¹ იქვე.

¹² საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 5 ნოემბრის №3/1/531 გადაწყვეტილება საქმეზე, „ისრაელის მოქალაქეები – თამაზ ჯა-

რთლოების მიერ დადგენილი პრაქტიკის თანახმად, ხანდაზმულობა ისეთი ვადაა, რომლის განმავლობაში უფლებადარღვეულ პირს აქვს დაცვის მოთხოვნის შესაძლებლობა¹³. საქართველოს უზენაესი სასამართლო თავის არაერთ გადაწყვეტილებაში განმარტავს, რომ ინდივიდუალური აქტის გასაჩივრების ვადის დინება არ იწყება მაშინაც კი, როდესაც პირისთვის აქტის შინაარსი ცნობილი გახდა არაოფიციალური წყაროდან ან თუნდაც აქტის პროექტის ან მასალების გაცნობიდან, რაც განპირობებულია იმით, რომ შეუძლებელია პირს მოეთხოვოს მისთვის ჯერ კიდევ უცნობი აქტის შესრულება¹⁴. ამრიგად, გასაჩივრების ვადის ათვლა შესაძლებელია მხოლოდ იმ მომენტიდან, როდესაც პირს შეექმნება ობიექტური შესაძლებლობა, მიიღოს ინფორმაცია აქტის შინაარსის შესახებ,¹⁵ რადგან დაინტერესებულ პირს, დასაბუთებული აქტის ოფიციალურად ჩაბარების შემდეგ, მეტ-ნაკლებად ექმნება კიდევ ვარაუდი მისი საჩივრის პერსპექტიულობასთან დაკავშირებით,¹⁶ რადგან აქტის გაცნობის შემდეგ იწყებს ფიქრს იმაზე, თუ რა სამართლებრივი საშუალებებით შეძლებს თავისი უფლებებისა და ინტერესების დაცვას, რა არგუ-

---

ნაშვილი, ნანა ჯანაშვილი, ირმა ჯანაშვილი, ასევე საქართველოს მოქალაქეები – გიორგი ნაქაძე და ვახტანგ ლორია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

¹³ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 05 ოქტომბრის გადაწყვეტილება Nბს-864(კ-22).

¹⁴ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 06 ოქტომბრის გადაწყვეტილება Nბს-770-762(კ-15); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 22 ივნისის გადაწყვეტილება Nბს-998(კ-21); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 16 დეკემბრის გადაწყვეტილება Nბს-830 (კ-21); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2023 წლის 7 ივნისის განჩინება Nბს-369 (კ-22).

¹⁵ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 25 ნოემბრის განჩინება Nბს-1024 (2კ-19).

¹⁶ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 10 ოქტომბრის გადაწყვეტილება Nბს-854-836(კ-12).

მენტებს დაუპირისპირებს კონკრეტულ შემთხვევას¹⁷ და ზოგადად, პერსპექტიული შეიძლება იყოს თუ არა მისი საჩივარი დარღვეული უფლების აღდგენის შესახებ. ყურადღება უნდა გამახვილდეს „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 127-ე მუხლსა და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 22-ე მუხლზე, რომლებიც ადგენენ სამსახურებრივ საკითხზე გამოცემული ბრძანების, განკარგულების, გადანყვეტილების, აგრეთვე მოქმედებების სასამართლოში გასაჩივრების ერთ თვიან ვადას და სწორედ ამ ვადის ათვლის საწყისის განსაზღვრაა მნიშვნელოვანი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკის განმარტებით, გასაჩივრების ვადა აითვლება არა აქტის გამოცემიდან, არამედ გადანყვეტილების ოფიციალური გაცნობიდან,¹⁸ რადგან სრულიად ლოგიკურია, რომ ვერ მოხერხდება იმ აქტის გასაჩივრება, რომლის შინაარსიც არ იცის ადრესატმა¹⁹. ამრიგად, გასაჩივრების ვადის ათვლის დაწყება იმ მომენტამდე, ვიდრე პირს არ მისცემია აქტის შინაარსის გაცნობის შესაძლებლობა, უხეშად არღვევს პირის უფლებას საჩივრის წარდგენაზე: მას უნდა ჰქონდეს ფაქტზე რეაგირების ეფექტიანი, ქმედითი მექანიზმი.

III. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

საკითხთან დაკავშირებით სანტერესოა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ორი აქტი, რომლებიც უშუალო კავშირშია განსახილველ საკითხთან, რადგან ხანდაზმულობის ვადის ათვლის წერტილი

¹⁷ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2013 წლის 10 ოქტომბრის განჩინება Nბს-854-836(კ-12), საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 07 ნოემბრის განჩინება Nბს-1133(4კ-20).

¹⁸ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2015 წლის 10 დეკემბრის განჩინება Nბს-757-743(კ-14).

¹⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 ოქტომბრის განჩინება Nბს-312-308 (კ-14).

უზენაესი სასამართლოს ორივე აქტში სხვადასხვაგვარად განიმარტა. მეტი სიცხადისთვის, მნიშვნელოვანია ძირითადი ფაქტობრივი გარემოებების მიმოხილვა.

2014 წლის თებერვალში სამხედრო მოსამსახურემ არ შეასრულა ბატალიონის მეთაურის ბრძანება, რის გამოც მუდმივმოქმედმა სამანდატო კომისიამ განიხილა მოსარჩელის შეიარაღებული ძალების რიგებიდან, პირადი განცხადების საფუძველზე, დათხოვნის საკითხი.

2014 წლის 30 აპრილის პატაკის თანახმად, მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა მეთაურს და სთხოვა, დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლებასა და შეიარაღებული ძალების რიგებიდან დათხოვნასთან დაკავშირებით ეშუამდგომლა ზემდგომ ხელმძღვანელობასთან. საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის უფროსის 2014 წლის 16 მაისის ბრძანებით, უმცროსი სერჟანტი გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან და დათხოვნილ იქნა საქართველოს შეიარაღებული ძალების რიგებიდან რეზერვში, „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის მეორე პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტის (მხარეთა შეთანხმების საფუძველზე) თანახმად. 2014 წლის გაზაფხულზე, მოსარჩელისა და მისი თანამოსამსახურეების მიერ დანერილი პატაკები თანამდებობიდან გათავისუფლებისა და შეიარაღებული ძალებიდან დათხოვნის შესახებ აიტვირთა შიდა ელექტრონულ პროგრამაში, რის შემდეგაც პატაკების დედნები განყოფილების უფროსმა გაანადგურა. გამოძიების პროცესში საქართველოს შსს საექსპერტო-კრიმინალისტიკური ექსპერტიზის დეპარტამენტიდან და სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროდან მიღებულ იქნა წერილობითი განმარტება, რომლის მიხედვითაც, ელექტრონული ფორმატით წარდგენილ დოკუმენტებზე, კერძოდ, სკანერის საშუალებით დამზადებულ საბუთებზე, ხელწერის ექსპერტიზა არ ტარდებოდა,

ხოლო იმის გამო, რომ სამხედრო მოსამსახურეების მიერ დანერგილი პატაკების დედნები განადგურებული იყო და გამოძიებას მხოლოდ მათი ასლები ჰქონდა ხელთ, ვერ მოხერხდა პატაკებზე არსებული ხელმოწერებისა და სხვა რეკვიზიტების იდენტიფიცირების მიზნით ექსპერტიზის ჩატარება. სამსახურებრივი გულგრილობის ფაქტთან დაკავშირებით განყოფილების უფროსი მიეცა სისხლისსამართლებრივ პასუხისგებაში, თუმცა პროკურორის მიერ განრიდებულ იქნა და სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ დაევალა გარკვეული თანხის გადახდა.²⁰

IV. საქმის საპროცესო ისტორია: თბილისის საქალაქო და სააკელაციო სასამართლოებში

პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მხრიდან პატაკის დანერისას არ ყოფილა გამოვლენილი პირის რეალური ნება შეიარაღებული ძალებიდან დათხოვნის შესახებ და იგი დანერა მუქარის, დაშინებისა და შანტაჟის შედეგად. იმ დროს, როდესაც სამანდატო კომისიამ მითითებული საკითხის განიხილა, სამხედრო მოსამსახურეებს ჯერ არ ჰქონდათ დანერილი პატაკები, რის გამოც სასამართლომ მიიჩნია, რომ ამ მხრივაც დაირღვა აქტის გამოცემისთვის სავალდებულო ადმინისტრაციული წარმოების პირობები. თბილისის საქალაქო სასამართლომ აგრეთვე განმარტა, რომ საქმეში არსებული მასალებით უტყუარად დასტურდებოდა მოსარჩელის მიმართ განცხადების (პატაკის) დანერის იძულება, რაც სამართლებრივი შეფასებაა იმ ფაქტებისა, რაზეც მიუთითებდა თავად მოსარჩელე და ადასტურებდა საქმეში წარდგენილი მტკიცებულებებით. სასამართლოს შეფასებით, მოწმეთა ჩვენებები მიუთი-

²⁰ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 22 ივლისის გადაწყვეტილება Nბს-52 (კ-20); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 07 აპრილის განჩინება Nბს-302 (კ-21).

თებდა ხელმძღვანელობის მხრიდან იძულების განხორციელებაზე, ხოლო მოსარჩელის განმარტებიდან გამომდინარე, მან ეს მუქარა რეალურად ჩათვალა და სწორედ ამ მოტივით დაწერა სამსახურიდან გათავისუფლების მოთხოვნის პეტაკი. ამრიგად, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ ცალსახად დასტურდებოდა სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის უკანონობა. შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა. ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის უფროსის 2014 წლის 16 მაისის ბრძანება პირის საქართველოს შეიარაღებული ძალებიდან დათხოვნის შესახებ. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს დაევალა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა მოსარჩელის თანამდებობაზე აღდგენა და მისთვის მიუღებელი იძულებითი განაცდური შრომითი გასამრჯელოს ანაზღაურება სამსახურიდან გათავისუფლების დღიდან სამსახურში აღდგენამდე, შესაბამისი თანამდებობისთვის დადგენილი ხელფასის ყოველთვიური ოდენობით. აღნიშნული გადაწყვეტილება, სამუშაოზე აღდგენის ნაწილში, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 13 თებერვლის განჩინებით, მიექცა დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად.²¹

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 8 ოქტომბრის განჩინებით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილება. სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებული და-

---

²¹ იხ., თბილისის საქალაქო ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილება N3/2786-17.

საბუთება, მიუთითა პატაკების განადგურების ფაქტზე, მონმეთა ჩვენებებზე და დადასტურებულად მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მხრიდან პატაკის დაწერისას არ ყოფილა გამოვლენილი მისი რეალური ნება, ხოლო პატაკი, რომელიც შემდეგ პირის სამსახურიდან გათავისუფლების საფუძველი გახდა, დაიწერა მუქარის, დაშინებისა და შანტაჟის შედეგად. სააპელაციო სასამართლო თავის განჩინებაში მიუთითებდა, რომ საჯარო სამსახურში მუშაობა დაკავშირებულია დიდ პასუხისმგებლობასთან, რაც საჯარო მოსამსახურეს უნდა ჰქონდეს გააზრებული. თავის მხრივ, დამსაქმებელ ადმინისტრაციულ ორგანოს სათანადოდ უნდა დაეცვა დასაქმებულის შრომით ინტერესი, იმ შრომისა და ძალისხმევის გათვალისწინებით, რასაც პირი სწევს სახელმწიფო/საჯარო ინტერესისთვის. ადმინისტრაციული ორგანოს, მისთვის მინიჭებული დისკრეციის ფარგლებში, სამართლიანად და კეთილსინდისიერად უნდა ემოქმედა, გამოეკვლია საქმის გარემოებები და ამის შემდეგ აეირჩია საკითხის გადაწყვეტის საუკეთესო გზა. სააპელაციო პალატის განმარტებით, დისკრეციულობა ის უფლებამოსილებაა, რომელიც არ შეიძლება ზედაპირულად დასაბუთდეს. განსახილველ შემთხვევაში ადმინისტრაციულმა ორგანომ იგი დაარღვია.²²

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 8 ოქტომბრის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა საქართველოს თავდაცვის სამინისტრომ, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა. მისი დასაბუთებით, მოსარჩელემ სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ 2014 წლის ბრძანება გაასაჩივრა 2017 წელს, მიუხედავად იმისა, რომ მისთვის ცნობილი იყო აღნიშნული ბრძანების არსებობის თაობაზე. ამასთან კასატორი მიიჩნევდა, რომ სადავო ბრძანება

²² იხ., საქართველოს უზენაესის სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 22 ივლისის გადაწყვეტილება Nბს-52 (კ-20).

შეესაბამებოდა კანონმდებლობას და არ არსებობდა მისი გაუქმების საფუძველი. საკასაციო ეტაპზე მონინალმდეგე მხარის (მოსარჩელის) პროზიციის შესაბამისად კი, კონკრეტული საქმე დაკავშირებული იყო ადმინისტრაციული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სამართლებრივ ურთიერთობასთან, რის გამოც მასზე უნდა გავრცელებულიყო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 129-130-ე მუხლებით გათვალისწინებული ხანდაზმულობის 3 წლიანი ვადა. რის გამოც დაუშვებლად მიაჩნდა აქტის გასაჩივრების ვადის დინება დაწყებულიყო ასეთი აქტის მხარისათვის ჩაბარებამდე (იგი ადრესატს კანონით დადგენილი წესით არც ჩაბარებია და მისთვის უცნობი იყო სამსახურიდან გათავისუფლების სამართლებრივი საფუძველი). საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის გადაწყვეტილებით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 8 ოქტომბრის განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისთვის დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს.²³

V. უზენაესი სასამართლოს პროზიცია საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების დროს

სამსახურიდან დათხოვნის შესახებ მხარის ინფორმირების ფაქტი, კასატორის განმარტებით, სასამართლოს 2018 წლის 22 ნოემბრის სხდომაზე გამოიკვეთა, რაც ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა არ გაითვალისწინეს. შესაბამისად, მიიჩნევა, რომ დაირღვა აქტის გასაჩივრების კანონით დადგენილი ვადა. კასატორის მოსაზრებით, სასამართლო გადაწყვეტილების მიღებისას დაეყრდნო სისხლის სამართლის საქმის მასალებს, თუმცა მას არ უნდა გაეთვალისწინებინა ჯერ კიდევ მიმდინარე სისხლის სამართლის საქმე, რომელ-

---

²³ იხ., იქვე.

ზეც გამოძიება დასრულებული არ იყო. კასატორი მიიჩნევდა, რომ სადავო აქტი გამოცემული იყო კანონმდებლობის მოთხოვნათა სრული დაცვით, „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად და მისი ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობდა.²⁴

საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, მთავარი სადავო საკითხი იყო მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების კანონიერების შეფასება – დაცული იქნა თუ არა ადმინისტრაციული წარმოების პროცედურული წესები და მიღებულ იქნა თუ არა დასაბუთებული გადაწყვეტილება. ამასთან, შესაფასებელი იყო სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობა, საქმის მართებულად გადაწყვეტისა და გარკვეულწილად უფლების დაცვის ვადების ჩარჩოში მოსაქცევად, რათა მასში ეჭვი არავინ შეიტანოს. გარდა ამისა, საკასაციო სასამართლოს მხრიდან ყურადღება გამახვილდა იმ გარემოებაზეც, რომ სასამართლოსთვის ვადის დარღვევით ან არაჯეროვანი სარჩელით მიმართვა შესაძლოა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საკმარისი საფუძველიც იყოს. უზენაესმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადავო ურთიერთობის საფუძველი „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნა იყო, რის გამოც მასე უნდა გავრცელებულიყო არა ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, არამედ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ერთ თვიანი ვადა.²⁵

საკასაციო პალატამ დადასტურებულად მიიჩნია ის ფაქტი, რომ სადავო ბრძანების მოსარჩელისათვის კანონით დადგენილი წესით ჩაბარების დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენა ადმინისტრაციულმა ორგანომ ვერ შეძლო, ამასთან, მიუთითა ჯერ კიდევ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას დადასტურებულ იმ გარემოებაზეც, რომ ბრძანების ადრესატისთვის ჩაბარების

²⁴ იქვე.

²⁵ იქვე.

დასტური ადმინისტრაციულ ორგანოს არ გააჩნდა. კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი იყო ის ფაქტი, რომ სადავო ბრძანება არ შეიცავდა მისი გასაჩივრების წესის განმარტებას. მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, საკასაციო სასამართლომ ხაზი გაუსვა სამართალურითერობის სპეციფიკას და განმარტა, რომ სამსახურებრივი მოვალეობების შეუსრულებლობა, სამუშაო ადგილზე გამოუცხადებლობა ცალსახად ადასტურებდა იმ ფაქტს, რომ შრომითი ურთიერთობა მხარეთა შორის აღარ არსებობდა, რის თაობაზეც დასაქმებულისთვისაც ცნობილი იყო. შესაბამისად, მიიჩნეოდა რომ გათავისუფლების ბრძანების ჩაუბარებლობის მიუხედავად, მოსარჩელე უფლებამოსილი იყო მიემართა სასამართლოსთვის საკუთარი უფლების დასაცავად. ამრიგად, უზენაესმა სასამართლომ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ, მართალია, მოსარჩელისთვის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ჩაბარება სავალდებულო ეტაპია, თუმცა ასეთი აქტის ჩაუბარებლობა არ შეიძლება გამხდარიყო ხანდაზუმლობის ვადების დაცვისგან თავის არიდების საშუალება, რადგან ასეთი ვითარება ხელყოფდა სამართლიანი და ეფექტიანი მართლმსაჯულების განხორციელებას. კონკრეტულ შემთხვევაში აქტის გასაჩივრების ვადის დინება უნდა დაკავშირებოდა არა აქტის მატერიალურ გადაცემას, არამედ იმ მომენტს, როდესაც მოსარჩელემ შეიტყო საკუთარი უფლებებისა და იმ გარემოებების შესახებ, რაც მისი სამსახურიდან გათავისუფლების საფუძველი გახდა. იმ პირობებში, როდესაც მხარეთა შორის შრომითი ურთიერთობა შეწყვეტილი იყო 2014 წელს, ხოლო სარჩელი სასამართლოს წარედგინა მხოლოდ 2017 წლის 18 აპრილს, მოითხოვდა ხელახალ შეფასებას, მოსარჩელე 2014 წლიდან ხომ არ იყო აღჭურვილი დარღვეული უფლების ჯეროვნად დაცვისა და დასაბუთებული სარჩელის წარდგენის შესაძლებლობით. ამდენად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა ყურადღება არ გაამახვილეს ზემოაღნიშნულ გარემოებებზე, გასაჩივრებული აქტის მხარისთვის სათანადო წესით ჩაუ-

ბარებლობის გამო მიიჩნეის, რომ არ არსებობდა საქმის წარმოების შეწყვეტის საფუძვლები. სადავო შემთხვევის ბუნებაზე მითითებით საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის საკითხი სათანადო წესით შესწავლილი და გამოკვლეული არ იყო ქვედა ინსტანციის სასამართლოების მიერ, ისევე, როგორც არ იყო გამოკვლეული, ხომ არ არსებობდა სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადის შეჩერების/შეწყვეტის წინაპირობები. უზენაესმა სასამართლომ ყურადღება მიაპყრო მოსარჩელის აპელირებას მის მიმართ განხორციელებულ იძულებასა და პატაკის რეალური ნების სანინალმდეგოდ დაწერის თაობაზე და მნიშვნელოვნად მიიჩნია, ქვედა ინსტანციის სასამართლოს დაედგინა 2014 წლიდან 2017 წლამდე საკუთარი უფლებების დასაცავად ხომ არ მიუმართავს არა სასამართლოსთვის, არამედ სხვა უწყებებისთვისაც და გამოეკვეთა, ხომ არ არსებობდა რაიმე ობიექტური გარემოება, რაც გამორიცხავდა მოსარჩელის მიერ სათანადო ორგანოებისთვის მიმართვიანობის შეუძლებლობას თუნდაც იძულების გამო. ამ ფაქტის დადასტურების ტვირთი კი, სწორედ მოდავე მხარეზე უნდა განაწილებულიყო.²⁶

საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ სათანადოდ არ იმსჯელა სარჩელის დასაშვებობის წინაპირობებზე, არ შეაფასა სარჩელის ხანდაზმულობის საკითხი, სადავო ურთიერთობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ზუსტად არ განსაზღვრა სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადის დენის მომენტი და არ გამოიკვლია ვადის შეჩერების/შეწყვეტის კანონით გათვალისწინებული საფუძვლების არსებობა. შესაბამისად, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლიდან გამომდინარე, ზემოაღნიშნული მითითებებით, საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდა სააპელაციო სასამართლოს.²⁷

²⁶ იქვე.

²⁷ იქვე.

VI. თბილისის სააპელაციო სასამართლოში საქმის ხელახლა განხილვა და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება

საქმის ხელახალი განხილვისას თბილისის სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს პოზიცია და უცვლელად დატოვა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 29 იანვრის გადაწყვეტილება, რომელიც კვლავ გასაჩივრდა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიერ. პოზიცია პირველად წარდგენილი საკასაციო საჩივრის იდენტიური იყო და ფაქტობრივად არ შეცვლილა.²⁸

ახალი საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, საკასაციო პალატის შეფასებით, მოცემული დავა სასამართლოების მიერ არსებითად სწორად იყო გადანყვეტილი, დამატებით კი მიუთითა, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში, პირველ ყოვლისა, უნდა შეფასებულიყო მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების კანონიერება, მანამდე კი – სარჩელის ხანდაზმულობის საკითხი. უზენაესმა სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა საქმის წარმოების ყველა ეტაპზე მოსარჩელის მტკიცებაზე მის მიმართ განხორციელებული იძულების ფაქტის, პატაკის რეალური ნების სანინაალმდეგოდ დაწერასა და შედეგად, სამსახურიდან გათავისუფლების თაობაზე და მართებულად მიიჩნია სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრება, რომ სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის საკითხის შეფასებისას უნდა დადგენილიყო 2014 წლიდან 2017 წლამდე პერიოდში მოსარჩელემ სცადა თუ არა საკუთარი უფლებების დასაცავად მიემართა არა სასამართლოსთვის, არამედ სხვა სახელმწიფო, სამართალდამცავი ან საგამოძიებო ორგანოებისათვის. საქმის მასალებით ცალსახად დასტურდებოდა, რომ მოსარჩელემ 2014 წლიდან 2017 წლამდე პერიოდში არაერთი განცხადებით მიმართა სახელმწიფო, საგამოძიებო ორგანოებს, მათ

²⁸ იხ., საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 07 აპრილის განჩინება Nბს-302 (კ-21).

შორის, 2016 წლის 22 ივნისს საქართველოს მთავარ პროკურორს სისხლის სამართლის საქმეზე დაზარალებულად ცნობის თაობაზე, ასევე, 2016 წლის 10 ნოემბერს საქართველოს თავდაცვის მინისტრს განცხადებით, რომელშიც მიუთითებდა, რომ საქართველოს შეიარაღებული ძალებიდან წასვლის შესახებ იძულებით დაანერინეს პატაკი და თავდაცვის მინისტრს სთხოვდა აღძრული სისხლის სამართლის საქმის მიმდინარეობის შესახებ დაინტერესებას.²⁹

რაც შეეხება მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების კანონიერებას შეფასებას, საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში მისი სამსახურიდან გათავისუფლების საფუძველი გახდა პატაკი, რომლის დაწერისასაც პირს არ გამოუფლენია რეალური, ნამდვილი ნება და ამას წინ უძღვოდა მუქარა, შანტაჟი, დაშინება. აღნიშნულის გათვალისწინებით, უზენაესმა სასამართლომ დადასტურებლად მიიჩნია, რომ სამანდატო კომისიის მიერ მითითებული საკითხის განხილვისას მოსამსახურეებს არ ჰქონდათ დაწერილი პატაკები და ამ მხრივაც დაირღვა აქტის გამოცემისთვის სავალდებულო ადმინისტრაციული წარმოების პირობები, რაც უტყუარად ადგენდა მოსარჩელის მიმართ სამსახურიდან გათავისუფლების თაობაზე განცხადების (პატაკის) დაწერის იძულებას. საკასაციო პალატის შეფასებით, არსებობდა სადავო ბრძანების გაუქმების საფუძველები. ამრიგად, სასამართლოების მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით, საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ კასატორის მიერ მითითებული გარემოებები არ ქმნიდა საკასაციო საჩივრის დასაშვებად ცნობის საფუძველს და არ არსებობდა საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილით რეგლამენტირებული არცერთი საფუძველი, რის გამოც საკასაციო საჩივარი არ იქნა დაშვებული განსახილველად.³⁰

²⁹ იხ., იქვე.

³⁰ იქვე.

VIII. დასკვნა

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ მიღებული ორივე აქტის ერთმანეთთან შედარებისას ვლინდება, რომ თავდაპირველ, 2020 წლის 20 ივლისის გადაწყვეტილებაში უზენაესი სასამართლო გასაჩივრების ვადის დინებას უკავშირებდა იმ პერიოდს, როდესაც პირმა შეიტყო მისი სამსახურიდან გათავისუფლების თაობაზე (მიუხედავად გათავისუფლების ბრძანების ადრესატისთვის ჩაუბარებლობისა), რასაც, თავის მხრივ, ამყარებდა იმ არგუმენტზე მითითებით, რომ კონკრეტული პირი არ ასრულებდა სამსახურებრივ მოვალეობას, არ ცხადდებოდა სამსახურში, შესაბამისად, მისთვის ცალსახად იყო ცნობილი სამსახურებრივი ურთიერთობის შეწყვეტის თაობაზე. ეს კი იმ პირობებში, როდესაც თავდავე განმარტავდა, რომ სადავო ბრძანების ჩაბარების დამადასტურებელი დოკუმენტი ადმინისტრაციულ ორგანოს არ ჰქონდა, რასაც სასამართლო სხდომაზეც ადასტურებდა. ამასთან, მოსარჩელე მუთითებდა, რომ არც გასაჩივრების წესი განმარტებია ბრძანების ადრესატს, რის გამოც აქტის გასაჩივრების ვადა, ნაცვლად ერთი თვისა, ერთი წელია. თუმცა დავის სპეციფიკაზე მითითებით, მიიჩნევდა, რომ იდგა ქვედა ინსტანციის სასამართლოში საქმის დაბრუნებისა და მისი ფაქტობრივი გარმოებების (უპირველესად სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობის საკითხის, რომელიც შესაძლოა საქმის წარმოების შეწყვეტის საფუძველიც გამხადარიყო) ხელახლა შეფასების საჭიროება. საკასაციო პალატა აგრეთვე მიუთითებდა, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა უნდა შეეფასებინა ის საკითხიც, ხომ არ არებობდა რაიმე ობიექტური გარემოება, რაც წინ უძღვოდა სადავო აქტის დაგვიანებით გასაჩივრებას.

საგულისხმოა, რომ საქმის ხელახალი განხილვის ფარგლებში სააპელაციო პალატამ არ გადაუხვია განზოგადებულ პრაქტიკას აქტის გასაჩივრებას ვადის საწყის ნერტილთან დაკავშირებით და

ხანდაზმულობის ვადის დინება დაუკავშირა ადრესატისთვის აქტის ოფიციალურ გაცნობას და იმ მოტივზე დაყრდნობით, რომ საქმის მასალებით დასტურდებოდა მოსარჩელის მხრიდან საკუთარი უფლების რეალიზების მიზნით სხვადასხვა უწყებისთვის მიმართვისა და მის მიმართ განხორციელებული იძულების ფაქტი, რასაც გასაჩივრების უფლების უზრუნველყოფის დატვირთვაც მისცა. ახალი საკასაციო საჩივარი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ 2022 წლის 7 აპრილის განჩინებით დაუშვებლად ცნო.

ამრიგად, ერთი და იგივე ფაქტობრივი მოცემულობა უზენაესმა სასამართლომ სხვადასხვაგვარად შეაფასა, ხოლო მეორე აქტის ფარგლებში შენარჩუნდა იქამდე დადგენილი პრაქტიკა აქტის გასაჩივრების ვადის ათვლის საწყისთან დაკავშირებით, რაც სრულიად გამართლებულია, რადგან არ შეიძლება აქტის ადრესატს მოეთხოვს იმ ბრძანების შესრულება, რომელიც მას არ ჩაბარებია და უცნობია მისი როგორც შინაარსობრივი, ისე სამართლებრივი საფუძვლები, მიუხედავად იმისა, რომ მოსარჩელე ნამდვილად არ ცხადდებოდა სამსახურში. თუმცა რა ფაქტობრივი გარემოებაც უძღვოდა სამსახურიდან მის გათავისუფლებას, დავის ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევისას ორჯერ შეფასდა და დადასტურდა საკასაციო პალატის მიერ.

შეჯამების სახით შეიძლება ითქვას, რომ სრულიად გამართლებულია, განსახილველი საკითხი შეფასებულიყო იმგვარად, რომ აქტის გასაჩივრების საწყისი ათვლილიყო აქტის ჩაბარების მომენტიდან, რაც კონკრეტულ შემთხვევაში საერთოდ არ მომხდარა და სასამართლოს გაეთვალისწინება ის ფაქტი, რომ მოსარჩელე ამ ხნის მანძილზე არ ყოფილა უმოქმედოდ და თავისი დარღვეული უფლების აღდგენის მიზნით მიმართავდა არაერთ უწყებას.

COUNTING DOWN THE DEADLINE
FOR APPEALING AN INDIVIDUAL
ADMINISTRATIVE-LEGAL ACT ON
DISMISSAL: ANALYSIS OF TWO ACTS OF THE
SUPREME COURT OF GEORGIA TOGETHER
WITH ONE CASE

TAMAR TUSASHVILI

Ph.D. Candidate at Sulkhan-Saba Orbeliani University,
Head of Secondary Structural Unit at Tbilisi Court of Appeals

<https://orcid.org/0009-0002-4549-9901>

Abstract

Article 127 of the Law of Georgia on Public Service and Article 22 of the Code of Administrative Procedure of Georgia establish a one-month period for appealing orders, decrees, decisions, and actions issued on official matters to the court. Determining the starting point of this term is crucial to ensure that the addressee of the act has an effective and efficient mechanism to respond. This article examines the one-month time limit for appealing an individual administrative-legal act concerning a person's dismissal, using two acts of the Supreme Court of Georgia – a decision and a ruling, both related to the same case – as examples. The primary issue lies in the varying interpretations of the norms and different assessments of the factual circumstances of the case, leading to disparate practical outcomes

Keywords: Public Service, Dismissal, Return of Cases to Lower Court, Fact Assessment, Supreme Court of Georgia.